

Micha 2: 1-11 en Lucas 1: 67-79

Eerste Advent, zondag 28 november 2010, Schoonhoven.

Gemeente van Christus,

Het lijkt wel of je voor het echte kerstgevoel tegenwoordig naar een tuincentrum of een warenhuis of een kerstmarkt moet. Wat je daar allemaal tegemoet komt aan kleuren, geuren, sfeer, gezelligheid, drukte, kersliedjes, glühwein, - daar kunnen we in de kerk niet meer tegenop. Of we een witte kerst krijgen is altijd de vraag, maar dat er eind november een dik pak reclamemateriaal over ons neerdaalt, dat is inmiddels zo zeker als wat. Zo vind ik de afgelopen week in de folder van Intratuin de volgende aanbieding: de *Intratuin Kerstkerk*.

Van 22,95 voor 16,95. Dan heeft u uw eigen kerk. Nog mooier dan het Witte Kerkje van Willige Langerak. Toefje onsmeltbare sneeuw op het dak. En met verlichting! Helaas zit het leuke glazen kastje niet bij de prijs inbegrepen. Maar het kost een stuk minder dan uw jaarlijkse bijdrage voor kerkbalans (dat mag ik althans hopen), en dan heeft u uw eigen kerstkerk.

Begrijp me goed: er is niets tegen goede handel. We gunnen alle tuincentra een prima omzet. En laten we eerlijk zijn: ze maken er vaak ook iets sprookjesachtigs van. Misschien vinden mensen daar een bepaalde sfeer, die ze in de kerk niet meer vinden. Dat moet ons als kerken dan aan het denken zetten. Maar de andere kant is dat er in de tuincentra van het kerstverhaal zo weinig overblijft. Want de commercie gebruikt het kerstverhaal wel, maar wil de commercie er ook naar luisteren?

Als je de folders van de warenhuizen en de tuincentra leest dan is kerst: nostalgie, overdaad, heel veel feestverlichting, en vooral sfeer. En ook optimisme: het komt allemaal goed met Kerst, want kerstgevoel kun je gewoon kopen. Voor 16,95 je eigen kerstkerk. Kun je verder gewoon thuisblijven.

Als we het evangelie lezen, dan is kerst inderdaad een feest van optimisme: licht in de duisternis, en er is hoop voor de wereld. Maar Kerst in het evangelie is ook, en vooral: **eenvoud!** Een stal waarin een kind wordt

geboren waarvoor eigenlijk geen plaats is op deze wereld. En kerst is **gratis** – **het Latijnse woord gratis betekent genade**. God die ons Zijn Zoon geeft, dat is een genade die ons overkomt. En er is in het evangelie **wel luxe**, er is *mirre, wierook ende goud* van de wijzen uit het oosten. Maar dan gaat het niet om slimme rijken die nog rijker worden, maar om **wijze rijken die hun rijkdom komen delen met een arm kind**.

En zo is kerst is ook: een oordeel over een wereld die verslaafd is aan overvloed.

Kerst is ook een oordeel over een wereld die denkt dat alles te koop is.

Kerst is ook een oordeel over de wereld waarin de spraakmakende mensen, in het kerstverhaal zijn dat mensen keizer Augustus en koning Herodes, doen alsof ze God zelf zijn. God wordt mens met Kerst – de mens wordt geen God!

Gemeente, ik ben niet zo van de opgeheven wijsvingers en donderpreken, maar soms is het gewoon nodig iemand ons even wakker schudt en de ogen opent. Vandaag, op deze eerste adventszondag, is het **de profeet Micha** die deze rol op zich neemt.

Micha wordt wel de **boerenprofeet** genoemd. Micha was een tijdgenoot van Jesaja die uit de stad afkomstig was. Micha kwam van het platteland van Juda. Micha was een boer van buiten, en als hij dan in Jeruzalem komt, die grote stad, dan zegt hij tamelijk ongezouten ('boers') wat hij ziet en hoort.

In de tijd dat Micha begint met profeteren, is Israel verdeeld in een Noord- en een Zuidrijk. Vergelijk het met Noord- en Zuid Korea, als gingen Israel en Juda niet zo tegen elkaar tekeer. In de dagen van Micha is het Noordrijk bezet door de Assyriërs, en de bevolking van de hoofdstad van het Noordrijk, Samaria, is weggevoerd. De legers van de Assyriërs liggen op een goede dagreis van Jeruzalem. Maar in Jeruzalem doet men alsof er niets aan de hand is. Men leeft voort op de oude voet. Men bereidt zich niet voor op zware tijden, men probeert de stad niet te beschermen, men komt niet tot inkeer. De mensen die het voor het zeggen hebben, zijn vooral druk met zichzelf. Micha ziet overal: corruptie en pure maffia. De boerse Micha neemt dan geen blad voor de mond. Waar zijn jullie mee bezig! De Assyriërs staan voor de deur! En wat doen jullie? Ik citeer: *'s Nachts in bed liggen jullie boze plannen te smeden, en al in het ochtendgloren brengen jullie die boze plannen ten uitvoer. Willen jullie een veld? Jullie roven het. Willen jullie een huis? Jullie nemen het. Zo maken jullie je meester van huizen en bezittingen, van mensen en hun eigendom. Daarom- dit zegt de Heer: Over dit volk zal ik onheil brengen...(…) Er wacht jullie een tijd van verschrikking.*

Op zulke kritiek zitten de mensen in Jeruzalem helemaal niet te wachten. Wie zit er wel te wachten op kritiek op je gedrag? Profeten zijn meestal niet onverdeeld populair, en onheilsprofeten kunnen helemaal rekenen op hoon, pek en veren. De mensen van Jeruzalem vragen Micha, die boer van buiten, niet liever zijn mond wil houden. Ik citeer: *Houd toch op met dat geprofeteer, komt er nooit een eind aan jouw beschimpingen? Zou dit het zijn wat het volk van Jacob is aangezegd?* (God heeft met ons, Jacobs volk, toch een verbond gesloten, en Hij heet ons grote beloften gedaan?) *Verliest de Heer zo snel zijn geduld?* Rustig nou, Micha. Een beetje vertrouwen, Micha. Ga maar rustig slapen, Micha. Het komt heus wel goed, Micha.

Zo wordt Micha, de boerenprofeet, door de woordvoerders van Jeruzalem zelfs met theologische argumenten de mond gesnoerd. 'God heeft ons grote beloften gedaan, dus zeur niet, man.' En daarna gaat men in Jeruzalem verder op de oude voet. Ik citeer weer: *Vreedzame voorbijgangers worden beroofd van hun mantels, weduwen worden uit hun huizen gezet.* (Ze zullen de huur wel niet meer kunnen betalen.) *Kinderen wordt de luister ontnomen waarmee God hen heeft bekleed.* Sommige commentaren zeggen: de kinderen wordt hun erfgoed ontnomen, het kan ook zijn dat die kinderen slachtoffer worden van misbruik, geschonden worden in hun onschuld.

Maar Micha kan niet rustig meer slapen. Hij verwijt de mensen in Jeruzalem dat ze de wantoestanden in hun stad goedpraten. Dat ze veel te zelfingenomen zijn om nog open te staan voor een ander geluid. Dat ze niet zien dat ze vlak naast een vulkaan leven: de Assyrische troepen kunnen ieder moment binnenvallen. **Micha ziet daarin een oordeel van God over Jeruzalem.** Maar Jeruzalem is ziende blind en horende doof. Weet je wat jullie willen, zegt Micha, en nu citeer ik voor de laatste keer: *... jullie willen een profeet die niets dan wind en valse leugens verspreidt. Jullie willen iemand die profeteert: Ik zie alleen maar wijn en drank. Dat zou een ware profeet voor dit volk zijn...*

Wein, weib und Gesang - dat is het evangelie dat de mensen in Jeruzalem willen horen.

Vertalen is altijd een waagstuk. Maar als we de profetie van Micha naar onze tijd zouden vertalen, naar advent 2010, horen we Micha dan niet zeggen, wijzend op alle reclamefolders van de tuincentra en de warenhuizen: Willen met kerst echt alleen maar betaalbare nostalgie en betaalbaar optimisme en een overdaad aan wijn en drank? Maar hoe zit het dan met de eenvoud van het kerstverhaal, en met het oordeel van het kerstverhaal, en met genade-karakter van het kerstverhaal?

Micha stelt vraagtekens bij een samenleving waarin de bezinning heeft plaatsgemaakt voor oppervlakkigheid.

Micha stelt vraagtekens bij een samenleving waarin gebral (*wijn, drank!*) meer aanzien heeft dan een verstandig of gelovig woord.

Micha stelt vraagtekens bij een samenleving waarin de heiligste plek niet meer een godshuis is, maar een markt of een warenhuis.

Vandaag is het eerste advent, vandaag begint de tijd waarin wij ons voorbereiden op het kerstfeest. Voordat we gaan rennen om van alles en nog wat te organiseren voor kerst, zegt Micha ons, en een beetje streng is hij inderdaad: Wacht even! Nostalgie, sfeer, en heel veel feestverlichting, en je eigen kerstkerk voor 16,95.... Het mag allemaal, echt! Maar laten we niet vergeten dat het allemaal begonnen is met **een ander licht**. Een **licht** dat met geen geld te koop is. Een **licht** dat we alleen maar hoeven te ontvangen, want de liefde van God is genade, gratis, voor geen geld te koop.

Wanneer wij deze adventstijd beginnen met het ruimte maken voor **dat licht** in ons hart, en in ons leven... dan hangen we straks geen kerstversieringen op die een leegte moeten vullen, maar die de weerglans zijn van het **goddelijke licht** dat opnieuw in ons hart begint te schijnen.

Ik eindig met een gedicht van een Amsterdamse priester, Jan Nieuwenhuis.

*Kerstmis is het weerbarstige geloof,
tegen alle bierkaaien en journaals in,
dat het licht niet te vernietigen is.
Het geloof dat een mens, zelfs ik, in staat is
om het eeuwige duister om ons heen te verlichten,
dat is: doorzichtig te maken
en te helpen dragen.*

Amen.

Ds. F.W. Verbaas